

Akademisk hederlighet på Chalmers – en guide för studenter

he`derlig adj. ~t ORDLED: *heder-lig*

- som arbetar (öppet och) endast med moraliskt godtagbara metoder i sin strävan att uppnå ngt; spec. vid affärsverksamhet {→[oförvitlig](#), [rättrådig](#), [ärlig](#)...

Ur Svensk ordbok utgiven av Svenska akademien (2009) Uppslagsord *Hederlighet*. Svenska.se

Academic Integrity

“Academic integrity is essential to the foundation and ongoing viability of an academic community, including managers, researchers, teachers and students. It defines values held by those in the community and which serve to guide the community in its work.”

Curtin University (2018) *Academic Integrity*. <http://academicintegrity.curtin.edu.au>

Denna vägledning togs ursprungligen fram 2009 av en arbetsgrupp inom dåvarande Grundutbildningsnämndens utskott för pedagogik och kompetensutveckling och har kraftigt bearbetats inom Lärandecentrum i samverkan med Fackspråk och kommunikation 2016. Den ska inte betraktas som ett juridiskt bindande dokument. Det relevanta regelverket finns i Chalmers disciplinstadga.

Första utgåvan, 2009-08-26, senast ändrad 2018-04-04.

Kontaktperson: Fia Börjeson, avd. för fackspråk och kommunikation fibo@chalmers.se

[Dokumentet akademisk hederlighet](#), finns på Chalmers studentportal.

Vägledningen finns även på engelska.

Introduktion

Att studera är att göra andras kunskap till egen kunskap.

Att studera är också att börja tillägna sig de spelregler som råder inom universitet och högskolor. Spelreglerna handlar till stor del om att hantera andras verk och arbeten. Inom forskning och all akademisk verksamhet (även rapporter) är de skrivna texterna en given arena som omfattas av dessa regler. Att på ett schyst sätt ge erkännande för det man använder av andras arbeten är fundamentalt i den akademiska världen – det är en del i att upprätthålla akademisk hederlighet.

Under utbildningen kommer du att visa att du verkligen gjort kunskap till din – lärt dig – i olika examinationsuppgifter, projektrapporter och uppsatser. En examiner kommer att bedöma att du lärt dig det du ska, och inte redovisar något som bara är *andras* kunskap.

Att fuska under studierna innebär att "försöka vilseleda i samband med examination eller annan bedömning av studieprestation", enligt Chalmers disciplinstadga. Det kan till exempel vara att samarbeta bortom spelreglerna för uppgiften, att inte redovisa sin användning av andras tidigare arbeten, att förvanska data, t.ex. genom att utesluta försöksdata som inte "passar in" eller att använda hjälpmedel som inte är godkända för examinationsuppgiften. Ett specialfall av fusk är plagiering, att återge andras text utan att ha bearbetat innehållet till egen kunskap och redovisa källan korrekt.

Om någon på Chalmers – student eller forskare – är akademiskt ohederlig får inte bara personen själv dåligt rykte. Chalmers som högskola, och alla som verkar här, drabbas också. Det finns alltså skäl att värna såväl sin egen akademiska hederlighet som vår gemensamma.

Under din studietid ska du lära dig de etablerade sätten att använda och hänvisa till andras arbeten. Det är inte helt lätt, man kan plagiera oavsiktligt om man inte känner till reglerna. Reglerna måste man lära sig, för att kunna göra rätt enligt akademisk praxis. Det viktigaste i Chalmers arbete med att motarbeta fusk och plagiering är att diskutera och informera studenter om vilken policy som gäller. Lärare ska också så långt som möjligt utforma examinationsuppgifter så att plagiering försvåras. Då skrivuppgifter påbörjas ska studenterna få information om de gällande reglerna.

Denna vägledning är en del av detta förebyggande arbete mot plagiering och fusk. I skriften redogörs dels för behovet av tydliga regler för samarbete när man ska lösa en uppgift, dels för hur du ska hantera källor på ett korrekt sätt. Sist i dokumentet finns länkar till guider och webbsidor som nämns i texten.

Hur kan jag skilja på eget och andras bidrag till en text?

Hur refererar man till en artikel och vad gäller för användning av andras bilder? Den här texten sammanfattar en del av den praxis som gäller, men den gör inte anspråk på att vara heltäckande. Tänk på att det är DU som skribent som har ansvaret för att dina arbeten inte plagierar någon annans arbete. Det är examinatorns ansvar att de regler som gäller för varje examinationstillfälle är tydligt beskrivna. Om det är tillåtet med samarbete, till exempel, ska det vara tydligt beskrivet hur ett sådant samarbete får gå till. Om du som student upplever att reglerna för examination av en kurs inte är tydligt beskrivna bör du diskutera detta med examinatorn. Men gör det *innan* du lämnar in ditt arbete för *slutlig* bedömning.

Samarbete under studietiden

I undervisningen på Chalmers är det ganska vanligt att man som student ges möjlighet att samarbeta med sina studiekamrater. Detta har främst ett pedagogiskt syfte. Grupparbeten kan vara såväl större projektarbeten som mindre skrivuppgifter. Där viktigt att spelreglerna för samarbetet är tydliga i varje enskilt fall för att examinationen ska bli rättvisande.

I grupparbeten ska man vara kreativa tillsammans, men sedan själv gå igenom alla detaljer noggrant och använda egna ord för att lösa uppgiften. Det bör alltså finnas betydande variationer mellan olika studenters lösningar eller rapporter. Om du inte kan redogöra för din tankegång eller förklara eventuellt utelämnade mellanled i din lösning kan det tolkas som att du har kopierat ett annat arbete.

Vid inlämningsuppgifter och laborationer är det brukligt att alla studenter som följer kursen löser samma uppgift. Det är därför viktigt att alla vet var gränserna för samarbete går. I vissa kurser, inte minst i matematik och programmering, är det vanligt att man får diskutera uppgiften med sina studiekamrater, men att var och en ska lämna in en lösning individuellt.

I större uppgifter av projekttyp är det vanligt att studenterna i projektgruppen delar upp arbetet och sedan sammanfogar separat skrivna stycken till en rapport. Det är viktigt att tänka på att alla författare har ansvar för *hela* rapporten, det vill säga att en författares misstag drabbar alla i gruppen. Som gruppmedlem bör man därför förvissa sig om att alla i projektgruppen har samma uppfattning om vad fusk innebär, samt att man vågar kritisera varandra om man tycker sig se något som kan uppfattas som fusk i någon av de andras arbete. Det kan kännas överflödigt att påpeka, men du får naturligtvis inte heller lämna in någon annans arbete som ditt eget även om du skulle ha den andra personens tillåtelse. Och kom ihåg att du är här för att studera: Genom att diskutera och bearbeta alla delar av rapporten lär du dig vad det handlar om.

Att använda litteratur

Ett känt citat av Newton lyder "If I have seen further, it is by standing upon the shoulders of giants". Citatet, som kommer från Isaac Newtons brev till kollegan Robert Hooke 1675 (BBC 2016), är en god beskrivning av att ny kunskap grundar sig på andras arbeten och innebär ett erkännande av dessa föregångare.

På samma sätt ingår rapporter och andra akademiska texter i en större vetenskaplig verksamhet. När du använder dig av tidigare forskning, till exempel kurslitteratur eller artiklar, måste du referera till dessa källor.

När du skriver rapporter och akademiska uppsatser ska du i den löpande texten referera till de källor som du har använt. Samtliga källor (artiklar, böcker, webbsidor m.m.) ska också listas i fullständig form i en källförteckning.

Det finns många olika system för källhantering men faktum är att de alla fyller samma funktioner nämligen dels att skilja mellan egna och andras slutsatser och tankar, dels att underlätta för läsaren att hitta till de källor som du har använt.

Det är ditt ansvar som skribent att ta reda på hur du ska referera till källor på ett korrekt sätt. Utförliga instruktioner för utformning av referenser till olika typer av dokument finns i Chalmers biblioteks referensguider, på deras webbsida.

Skriv alltid din egen text

Det kan tyckas problematiskt att få i uppgift att samla in material inom ett område och redogöra för vad *andra* säger och samtidigt uttrycka något *eget*. Du använder alltså andras tidigare arbeten för att styrka ditt resonemang i ett nytt sammanhang.

Principen är att utnyttja *informationen* som finns i källorna, som stöd för ditt resonemang, men att uttrycka det med egna ord. Det är alltså så gott som aldrig aktuellt att använda andras formuleringar eller textstruktur.

Specialfall av text

Det finns olika konventioner för hänvisningar till disciplinspecifik information, som behöver beaktas. Det kan handla om formler, kemiska reaktioner, ekvationer, datakod mm.

I programmering är det till exempel väsentligt att man ger erkännande till den litteratur eller person som förmedlat den bärande idén bakom det man presenterar. Det är inte ovanligt att man återanvänder väl beprövade och standardiserade formuleringar eller kodavsnitt utan att dessa sätts inom citationstecken.

Det är dock av yttersta vikt att hänvisa till var formuleringarna kommer ifrån, i huvudsak inte för att man återanvänder någon annans formuleringar utan för att man ska ge upphovspersonen bakom idéerna erkännande och inte utge sig för att själv ha kommit på dem. Även om man gör en vidareutveckling ska upphovet till den ursprungliga idén redovisas. Liksom i fallet med text är det inte tillåtet att använda medstudenters kod.

När det gäller programmering är det mest känsligt med det som binder ihop algoritmen med resten av programmet. Det rör sig alltså om kanske 100 rader kod eller mer. Då kan man se om det är plagiering, även om "fuskaren" har bytt variabelnamn.

Allmänt känt?

Det som är allmänt känt för den målgrupp som din text riktar sig till behöver inte styrkas med en källhänvisning. Inom varje ämne finns sådant som anses som allmänt känt och många gånger innebär det en avvägning att avgöra vad som kan räknas som allmänt känt. I takt med att dina kunskaper inom ämnet fördjupas kommer du att bli säkrare på denna avvägning.

Till exempel är alla tillräckligt korta algoritmer så välkända och välpublicerade så att de kan anses vara allmänt kända.

Att använda bilder och andra upphovsrättsskyddade verk

Att använda någon typ av figur eller bild kan innebära intrång i annans upphovsrätt. Det är ditt ansvar att ta reda på om och hur du får använda materialet i ditt arbete. Utgå från att allt du hittar på internet är upphovsrättsskyddat om inte annat anges. Det gäller oavsett om det finns en copyright-symbol© eller inte. Upphovsrättsinnehavaren kan vara en person, tidskrift, förlag eller liknande. I Chalmers biblioteks Sök- och skrivguide finns instruktioner för hur du ansöker om tillåtelse att använda upphovsrättsskyddat material. Där finns även länkar till material som är fritt att använda.

Om materialet har en s.k. Creative Commons-licens behöver du inte fråga om lov då licensen anger hur du får använda det. Creative Commons är ett licenssystem som gör det möjligt att dela med sig av upphovsrättsskyddade verk. Läs mer om Creative Commons här (<http://www.creativecommons.se/>)

Om du i ett projekt använder ett program med öppen källkod, så som Arduino, gäller oftast olika regler för användning av kod, illustrationer, logotyper och annat material. Reglerna kan vara svårtolkade, vänd dig till Biblioteket om du behöver hjälp.

Biblioteket kan även svara på frågor om upphovsrätt. Läs gärna mer om upphovsrätt i Bibliotekets Sök- och skrivguide eller på Patent- och registreringsverket hemsida och på Creative Commons webbplats.

Vad händer vid misstanke om plagiat eller annat fusk?

Vid brott mot akademisk hederlighet varierar procedurerna något vid olika lärosäten. Hanteringen för studenter inskrivna vid Chalmers regleras via Disciplinstadgan och Disciplinnämnden.

Hur uppstår en misstanke?

Plagiering upptäcks i de flesta fall genom att textstycken blir igenkända, att stilar blandas, att referenser inte är korrekta mm. Examinatorns erfarenhet spelar alltså stor roll.

Alla examensarbetsrapporter och kandidatarbeten ska testas med Urkund, som är en webbaserad tjänst för att upptäcka plagiat. Urkund är integrerat med inlämningsfunktionen i Pingpong. Även andra projektarbeten och texter kan testas. Av rättviseskäl är det viktigt att samtliga arbeten från studenter i kursen testas på samma sätt.

Det är viktigt att komma ihåg att Urkund i sig inte kan avgöra om fusk har skett: Vissa typer av fusk upptäcks inte, och det går inte heller att ange någon absolut gräns för vilka träffnivåer som ska betraktas som plagiat. Varje fall måste hanteras individuellt och bedömas av lärare och examinator. Många fall kan klaras upp genom ett samtal med studenten.

Om lärare, handledare eller studiekamrater misstänker plagiering i ett enskilt fall ska hen anmäla det till examinatorn på kursen.

Även plagiering som inte skett som ett försök att fuska kan leda till att uppgiften underkänns, eller till lägre betyg i de kurser där graderade betyg ges. Uppgiften är ju illa utförd, om den innehåller ett plagiat. Det är examinatorns uppgift att beskriva examinationskraven så att de är tydliga för studenterna.

Om examinatorn bedömer att plagiering har gjorts som ett medvetet försök att fuska diskuteras ärendet med kursgivande institutions viceprefekt med ansvar för utbildning på grund- och avancerad nivå. När läraren/examinatorn tillsammans med viceprefekten vid institutionen anser att det är troligt att plagieringen gjorts med uppsåt att fuska, ska ärendet *alltid* anmälas till rektor enligt Chalmers disciplinstadga. Då vidtar den formella processen via disciplinnämnden.

Organisation på Chalmers för frågor kring akademisk hederlighet

Vid Chalmers finns flera organisationer som arbetar med den typ av frågor som den här vägledningen behandlar. Här följer en lista på ett antal sådana organisationer, med länkar till deras webbplatser.

[Chalmers bibliotek](#) ger kurser i informationskompetens, och utformar vägledning för hur man anger källor. De har flera olika [guider](#) om hur man refererar och skriver.

[EER](#), *Ingenjörsutbildningsvetenskap, Engineering Education Research* fortbildar Chalmers lärare och doktorander i högskolepedagogik. Där ingår att utforma examinationsuppgifter på ett sätt som förebygger plagiering.

[Fackspråk och kommunikation](#) handleder studenter i olika skrivuppgifter, till exempel i samband med kandidatarbetet, och har fristående kurser i skrivande och kommunikation. De driver också Chalmers Writing Centre dit studenter kan komma med sina texter och få hjälp av studenthandledare. På writing.chalmers.se har Fackspråk samlat skrivresurser för studenter, bland annat skrivanvisningar på svenska och engelska, samt möjlighet för studenter att boka tid på Chalmers Writing Centre.

[Viceprefekt med ansvar för utbildning på grund- och avancerad nivå](#) är ansvarig för respektive institutions arbete med akademisk hederlighet. Den lärare som upptäcker misstänkt fusk ska först vända sig till sin viceprefekt.

Disciplinnämnden, arbetar efter [disciplinstadgan](#).

[Etik- och oredlighetsnämnden](#), handlägger frågor om forskningsfusk och är rådgivande inom forskningsetik.

Källor

Nationalencyklopedins ordbok. Hämtad från <http://www.ne.se/ordböcker/>
Curtin University of Technology (2009) *Academic Integrity*
<http://academicintegrity.curtin.edu.au/>
BBC (2016) *Learning English – Moving Words*. Hämtad från
<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/movingwords/shortlist/newton.shtml>

Läsrekommendationer

Under 2008-2009 organiserade Högskoleverket en [seminarieserie](#) kring plagiering. Till seminarieserien finns en webbplats med mycket nyttig information.

Carroll, Jude (2007). 2 uppl. Oxford: Oxford Centre for Staff and Learning Development./
Carol J., Zetterling C-M (2009), *Guiding Students away from Plagiarism/ Hjälp studenterna att undvika plagiering*. KTH Learning Lab. Denna handbok skrevs som resultat av serien ovan och finns på såväl svenska som engelska.

Henriksson, Ann-Sofie (2008) *Att förebygga plagiat i studentarbeten – en pedagogisk utvecklingsmöjlighet*. Uppsala: Uppsala universitet (Rapportserie från Avdelningen för universitetspedagogisk utveckling: 7)

Några andra lärosätens motsvarande guider för studenter

Göteborgs universitet har en sida om [Att söka och skriva](#) för studenter, som bland annat innehåller information om [plagiering](#).

[MIT](#) (2007) *Academic Integrity at the Massachusetts Institute of Technology: A Handbook for Students*.

[Purdue OWL](#) (2008) *The OWL at Purdue: Avoiding Plagiarism*.